

BLÅ KORS MAGASINET
RUSFRI

SIDE 04-05

MIN HISTORIE ER IKKE UNIK.
JEG VET AT DET ER MANGE
SOM HAR DET SLIK SOM MEG.
ALKOHOL HAR BIDRATT TIL AT
JEG HAR FØLT MEG ENSOM.

KJENDISSTYLIST
JAN THOMAS

SIDE 08-09

Å BLI MØTT MED RESPEKT OG TATT
PÅ ALVOR BLIR I CASESTUDIENE
FRAMHEVET SOM VIKTIGE KVALITETER
VED BLÅ KORS SINE TILBUD.

FAFO-RAPPORT
2019:10

**MIDTEN OG SIDE 29
I DIALOG MED
POLITIKERNE**

**GANSKE VANLIG
KAN VÆRE
GANSKE VANSKELIG**

REDAKTØR
STEINAR GLIMSDAL

” Totalforbuds-
linja er historie,
men viljen til å regulere
omsetningen og bruken
av alkohol har vi bevart.

Da Blå Kors gikk i brennevinskrigen

ALKOHOLDEBATTEN HAR TATT MANGE FORMER i Norge gjennom tidene. En av de mer spektakulære periodene var definitivt «forbudstida». Den varte i rundt regnet 10 år, fra jula 1916 til 1. nyttårsdag 1927. Siden det i disse dager er 100 år siden den første av de to folkeavstemningene om saken, setter vi et søkelys på brennevinsforbudet i dette nummer av Rusfri. Vi ser også på den unge Blå Kors-organisasjonens rolle i det store spillet.

DET VAR ALDRI SNAKK OM ET TOTALT ALKOHOLFORBUD i Norge i den nevnte perioden. Og det var særlig brennevinet flertallet på Stortinget ville til livs gjennom sine forskjellige vedtak. Hvilke sosialpolitiske erfaringer gjorde man seg? Forskningen på dette er sparsommelig, men i begynnelsen av forbudstida så det ut som en var i ferd med å oppnå store gevinster, slik håpet var. Etter hvert som andre typer alkoholholdige drikkevarer fikk et oppsving ble gevinsten av brennevinsforbudet mer eller mindre nullet ut. Vi kjenner dessuten alle historiene om hvordan økt spritsmugling, liberal reseptskriving og hjemmebrenning kom inn som et saboterende element og ytterligere dempet entusiasmen for forbud.

DETTE ALKOHOLPOLITISKE EKSPERIMENTET ville alle fortest mulig legge bak seg. I stedet fikk vi fortsatt forbud mot hjemmebrenning og vi fikk Vinmonopolet med enerett på salg av alle former for vin, brennevin inkludert. Og i dag beundres Norge for sin ryddige, aktive, men også strenge alkoholpolitikk. Vi er ett av landene i Europa med lavest alkoholforbruk. Statistikkene for promillekjøring og skrumplever forteller sitt.

Totalforbudslinja er historie, men viljen til å regulere omsetningen og bruken av alkohol har vi bevart. Og kanskje er ikke det så rart?

PSYKIATER OG TIDLIGERE OVERLEGE I BLÅ KORS, Hans Olav Fekjær, skriver følgende i sin bok «Rus» (2004):
«Regulering av omsetning og bruk av alkohol viser et klart mønster: I de landene hvor alkoholforbruket er størst og flest dør av alkohol, oppstår ingen opinion som får myndighetene til å gripe inn overfor alkoholen og drikkingen. Men i land hvor en stor del av alkoholen brukes til fyll og derfor går ut over andre enn drikkeren selv, blir alkohol omstridt, og bruken reguleres.»

FYLLEKULTUREN, representert i vårt land ikke minst av helgefylla, har seg selv å takke for at det oppstår mottiltak og sterk politisk vilje til å begrense alkoholbruken i Norge. Slik må det bli i et demokrati. Blå Kors deltar som en ruspolitisk organisasjon inn i dette løpende ordskiftet. Det er vel verdt å merke seg at den gang Blå Kors ble etablert i Norge var oppmerksomheten rettet vel så mye mot misbrukernes pårørende som mot den enkelte misbrukers helsesituasjon. Det kan vi blant annet se av organisasjonens deltakelse i «den store brennevinskrigen» anno 1919.

Steinar Glimsdal

Blå Kors-magasinet Rusfri – en klar røst på rusfeltet

NR 03 2019 / 11. ÅRGANG

Tidligere Det Blaa Kors/Blåkorsbladet (etablert i 1915)
og Vardevakt/Rusfri (etablert i 1925)

UTGIVER:

Blå Kors Norge • www.blakors.no

ANSVARLIG REDAKTØR:

Steinar Glimsdal • steinar.glimsdal@blakors.no • tlf 926 36 739

ADRESSE:

Storgata 38, N-0182 Oslo
tlf 22 03 27 40 • fax 22 03 27 41
post@blakors.no

ANNONSEHENVENDERSELER:

TLF 22 03 27 40 • FAX 22 03 27 41 • post@blakors.no

SALG AV STØTTEANNONSER:

Faktureringservice Sør AS • tlf 32 24 44 33

FRIVILLIG ABONNEMENT:

Kr. 150 for fire utgivelser pr år betales over konto 3000.16.77337
Bladet sendes gratis til alle betalende Blå Kors-medlemmer
og organisasjonsmedlemmer.

FORSIDEFOTO:

KATHRINE NYGÅRD

Bildet viser medlem av arbeids- og sosialkomiteen på Stortinget, Helge André Njåstad (Frp), i samtale med Blå Kors under årets Arendalsuka.

LAYOUT OG TRYKK:

GRØSET™. Trykksaken er produsert etter
MILJØSTANDARDE SVANEMERKET.

Blå Kors Norge

Blå Kors er en tverrkirkelig, diakonal organisasjon som fremmer rusfrihet i samfunnet. Blå Kors forener frivillig innsats på rusfeltet med profesjonelt behandlingsarbeid. Ved siden av et forebyggende og holdningsskapende arbeid driver Blå Kors 55 diakonale virksomheter i 15 fylker. Organisasjonen har 2.200 medlemmer og 1.100 ansatte. Blå Kors er samtidig en paraplyorganisasjon på rusfeltet og har 22 medlemsorganisasjoner.

Organisasjonsmedlemmer i Blå Kors

De Frie Evangeliske Forsamlinger, www.dfef.no
Den Evangelisk Lutherske Frikirke, www.frikirken.no
Den Evangeliske Forsamling Misjonskirken, www.misjonskirken.no
Den Indre Sjømannsmisjon, www.dism.no
Den Norske Israelsmisjon, www.israelsmisjonen.no
Den Norske Kirke v/Kirkerådet, www.kirken.no
Det evangelisk-lutherske kirkesamfunn, www.delk.no
Det Norske Baptistsamfunn, www.baptist.no
Det Norske Misjonsselskap, www.nms.no
Guds Menighet, www.gudsmenighet.no
HimalPartner, www.himalpartner.no
Indremisjonsforbundet, www.imf.no
Metodistkirken i Norge, www.metodistkirken.no
Misjonskirken Norge, www.mknu.no
Norges KFUK/KFUM, www.kfuk-kfum.no
Normisjon, www.normisjon.no
Norsk Helse- og Avholdsforbund, www.norskavholdsforbund.no
Norsk Luthersk Misjonssamband, www.nlm.no
Lederrådet for Pinsebevegelsen, www.pirsebevegelsen.no
Prison Fellowship, www.pfn.no
Sjømannskirken, www.sjmannskirken.no
Søndagsskolen Norge, www.sondagsskolen.no

INNHold

02	LEDER
04-05	EN ÆRLIG SAMTALE OM ALKOHOL
06-07	NY CHATTE-TJENESTE
08-09	FAFO SER PÅ BLÅ KORS
10-11	BLÅ KORS I UGANDA
12	ANNONSE: «DITT TESTAMENTE»
13	STEG FOR STEG OG FLYVÅPENET
14-15	UNGDOMSSIDENE
16-17	FAGDEBATT UNDER ARENDALSUKA
18-19	BLÅ KORS I BRENNEVINSKRIGEN ANNO 1919
20-21	STØTTEANNONSER
22-23	RUSNYTT
24-25	ORGANISASJONSNYTT
26-27	STØTTEANNONSER
28	ANNONSE: «GI DIN GAVE»
29	«FORHÅNDSSTEMMEN» OG VALG 2019
30-31	GENERALSEKRETÆREN HAR ORDET
32	EN AKTIV UKE I BLÅ KORS

En ærlig samtale om alkohol i Arendal

DIALOG
I ARENDAISUKA

Einar Tørnquist elsker øl, Jan Thomas drikker bare én gang i året. Hvordan påvirker det vennskapet? Det var utgangspunktet for samtalen Blå Kors inviterte dem til i Arendalsuka i begynnelsen av august.

AV **ANDERS BLIXHAVN** TEKST OG FOTO

Køene var lange allerede en time i forkant av arrangementet som hadde fått overskriften «Jan Thomas og Einar Tørnquist – Alkoholspesial». Møtested var Clarion Hotel Tyholmen. Gjennom dialogen var målet at de to ferske kompisene skulle bli bedre kjent med hverandres meninger, erfaringer og vaner rundt alkoholbruk. Og det skulle skje for åpen mikrofon.

- VI ER GLADE FOR Å HA BLITT INVITERT hit av Blå Kors. Vi får veldig mange

henvendelser om å stille opp på ulike ting, men denne invitasjonen traff oss. Mitt forhold til alkohol og Jan Thomas' forhold til alkohol er stikk motsatte, fortalte programleder Einar Tørnquist (37) som kunne berette om en kristen oppdragelse med forsiktig bruk av alkohol som ideal.

– Alkohol har derfor alltid vært en positiv greie for min del, sa han. – Jeg gleder meg alltid til å drikke litt. Jeg har et slags kjærlighetsforhold til alkohol.

KJENDIS-STYLIST JAN THOMAS (52) PÅ SIN SIDE fortalte om et helt annet forhold til alkohol:

– Jeg har både gruet og gledet meg til denne dagen. Det dreier seg om noe ekte, sa han. – Min historie er annerledes enn Einar sin. Mamma var sykepleier og jobbet annenhver helg. Jeg gruet meg til frihelger. Da begynte drikkinga. Alkohol ga meg frykt og angst, og dette har jeg båret med meg videre gjennom livet. Min historie er ikke unik. Jeg vet at det er mange

Den åpne dialogen er i gang. De to kompisene kan i høst sees i TV Norge-serien «Jan Thomas og Einar blir venner».

som har det slik som meg. Alkohol har bidratt til at jeg har følt meg ensom, fortalte Jan Thomas.

HAN SA VIDERE AT ALKOHOL for hans del aldri har vært forbundet med noe positivt for det bringer frem vonde følelser:

– Jeg tillater ikke lenger at folk kaller meg rar fordi jeg ikke drikker. Jeg vet ikke hvor mange år jeg har løyet om at jeg går på antibiotika for å slippe unna drikkepress – eller påstått at eplemosten min er øl. Slik er det ikke lenger. Det kom til et punkt der jeg ikke orket leve slik jeg hadde gjort. Jeg ville ikke lyve mer.

De ferske kompisene Jan Thomas (til v) og Einar Tørnquist hadde en åpen og ærlig samtale under Arendalsuka om deres personlige forhold til alkohol.

I SAMTALEN TOK DE TO KAMERATENE også et kraftig oppgjør med norsk drikkekultur:

– Slik jeg opplever det er drikkekulturen svært tabubelagt. Man er prippen og rar hvis man ikke drikker. Alkoholkulturen i Norge er synonymt med fyll. Det er mer akseptert å drikke seg full, enn å si nei til alkohol, sa Einar Tørnquist. – Jeg vet at Blå Kors er opptatt av å få fram at «ganske vanlig er ganske vanskelig». Det er et fantastisk ordtak. Jeg vet hvilket flott arbeid Blå Kors gjør for andre mennesker. Dere får mennesker til å føle seg verdifulle, sa Jan Thomas.

- MED DETTE ARRANGEMENTET ØNSKET VI å sette fokus på tabuer i den norske drikkekulturen og gjøre det litt mindre farlig å snakke åpent om alkoholens rolle i kulturen vår og hvordan alkohol påvirker oss og samfunnet, kommenterte Hanne Backe-Hansen, rådgiver og prosjektleder i Blå Kors.

– I Norge er det ganske vanlig å drikke alkohol når man skal kose seg og slappe av. Og for mange er akkurat det skikkelig, skikkelig vanskelig. Så la oss snakke om det! oppfordret hun.

KJETIL HAGA, FUNGERENDE GENERALSEKRETÆR i Blå Kors, sa følgende til slutt:

– Å snakke ærlig og sant om ordentlige ting, er ganske vanskelig, men utrolig viktig. Jeg er takknemlig for det som har blitt delt av Einar og Jan Thomas i dag. Min utfordring til alle er at vi må snakke litt mer om slike ting som dette.

Blå Kors var tilstede i Arendalsuka med stand. I år var overskriften: «Ganske vanlig er ganske vanskelig». Organisasjonen ønsket med dette å synliggjøre at det som for de aller fleste kan være ganske vanlig, kan være ganske vanskelig for andre som sliter med ekstra belastninger i hverdagen. ■

Nytt tilbud til unge som sliter med psyken

SNACK OM PSYKEN

Blå Kors starter i løpet av høsten en helt ny chattetjeneste: Snakkompsyken.no, et tilbud til barn og unge som trenger gode voksne å henvende seg til når hverdagens mange utfordringer kan oppleves som uoverkommelig tunge.

AV **IVAR EIDSAA** TEKST OG FOTO

Bakgrunnen for at Snakkompsyken.no etableres er at mange av dem som tar kontakt med Snakkommobbing.no faktisk ikke mobbes. I stedet har de unge behov for å chatte om vonde tanker og vonde følelser.

- MANGE AV DEM SOM TAR KONTAKT med oss gjennom Snakkom-

mobbing.no, mobbes ikke. De tar kontakt fordi de trenger å fortelle om hvordan de har det, om problemene og utfordringene de sliter med. Snakkompsyken.no etableres for å gi disse unge et tilbud der de kan dele vonde tanker helt anonymt med en trygg voksen gjennom en ufarlig chattekanal, sier Anette Gausdal, nyansatt

virksomhetsleder for Snakkommobbing.no. Når Snakkompsyken.no er i gang, får hun også ansvaret for denne tjenesten.

– Jeg håper at den nye chattetjenesten kan bidra til at barn og unge så tidlig som mulig får anledning til å snakke om hvordan de har det. Dette tror vi vil kunne ha en forebyggende effekt. Da slipper

vi at problemene blir så store at det siden blir vanskelig å hjelpe dem. Tidlig hjelp viser seg å ha stor verdi. Snakkompsyken.no skal være et lavterskeltilbud for barn og unge, sier Anette Gausdal.

ETABLERINGEN AV SNACKOMPSYKEN.NO skjer med et bakteppe av undersøkelser som sier noe om hvordan ungdom har det. Ungdata-undersøkelsene konkluderer for eksempel med at norsk ungdom generelt har det bekvemt, at de fleste har det de trenger fysisk. De unge forteller at de er glade i foreldrene sine og har et nært forhold til mor og far.

– I løpet av høsten starter vi opp en helt ny chattetjeneste, Snakkompsyken.no, forteller Anette Gausdal, som har bakgrunn som sosiallærer og rektor i Kristiansand.

Mange gir også uttrykk for at de trives hjemme. Det er også langt færre unge som ruser seg nå sammenlignet med tidligere. Det som imidlertid gir grunn til bekymring er at et økende antall unge oppgir at de sliter med depresjon og psykiske problemer.

ANETTE GAUSDAL MENER ÅRSAKENE TIL AT BARN OG UNGE SLITER er mange og sammensatte:

– Sosiale medier kan være en del av årsaken. Mange barn og unge er stadig på mobilen og blir påvirket av det de finner der: Det være seg reklame, utseendepress og annonser om å fikse på kroppen. Det er summen av hva de ser om vellykthet og om venner som sender snapper fra forskjellige sammenhenger. Da kan tanken fort komme opp: «Se hvor gøy de har det, og jeg er ikke med». Det blir lett å sammenligne seg med andre, og da faller gjerne dommen: «Jeg er ikke så vellykket som alle andre», sier Anette Gausdal. – I tillegg forteller mange unge at de opplever stress og press rundt det å prestere. Det kan være både på skole og i idrettsmiljøet.

DET ER DEN SAMME STABEN som i dag betjener Snakkommobbing.no som også skal drifte Snakkompsyken.no. I dag er det 16 ansatte i Snakkommobbing.no fordelt på små og store stillinger, til sammen seks årsverk.

– Vi skal bemanne opp og er i gang med utlysning, intervju og ansettelse i disse dager, forteller Anette Gausdal.

Oppstarten og driften av Snakkompsyken.no finansieres med

prosjektmidler fra Extrastiftelsen og fra Vest-Agder fylkeskommune, med en varighet over tre år.

– Vi arbeider også for at Snakkompsyken.no kan komme inn på statsbudsjettet slik at vi kan gi en fullgod tjeneste også i årene som kommer, sier Gausdal.

BLÅ KORS VIL SAMARBEIDE NÆRT med ABUP (Avdelingen for barn og unges psykiske helse) ved Sørlandet sykehus i Kristiansand. Ansatte fra ABUP vil være til stede under chatten for å veilede og gi råd. Utover dette vil chatten være bemannet med fagpersoner fra Blå Kors.

– Noe av utfordringen fremover vil være å gjøre Snakkompsyken.no kjent slik at barn og unge vet at tilbudet finnes. Vi trenger således mer midler for å få dette til, sier Gausdal.

– Sænn sett var det gledelig at vi under Arendalsuka fikk så mange tilbakemeldinger fra barn og unge på at de kjente til Snakkommobbing.no. Men det har ikke kommet gratis. Det har vært systematisk jobbing over tid for å få dette til. Samtidig var det flere av de voksne som vi var i kontakt med under Arendalsuka, fagpersoner, politikere og andre, som ikke visste at tilbudet fantes. Det er en god indikator på at det skal mye arbeid til for å nå ut til de som kommer til å bruke chatten og til dem som kan bidra med bevilgninger, donasjoner og gaver, for å sikre en god og riktig drift i årene som ligger foran, avslutter Anette Gausdal.

Blå Kors-tjenesten Snakkommobbing.no kom i gang våren 2015, og får i dag tett på 6.000 digitale henvendelser årlig. ■

Omsorg, endring og sosial inkludering i Blå Kors

NY FAFO-
RAPPORT

Det å bli møtt med respekt og det å bli tatt på alvor framheves av brukere som viktige kvaliteter ved Blå Kors' gatenære tilbud og i rehabiliteringstilbudet Steg for Steg. Dette kommer fram i en ny Fafo-rapport, «Bedre livsmestring og sosial inkludering».

AV STEINAR GLIMSDAL

Det er Blå Kors som har bedt forskningsstiftelsen Fafo om en evaluering av tiltakene. Fafo-forskerne, med prosjektleder Inger Lise Skog Hansen i spissen, har gjort intervjuer og observasjoner ved Blå Kors Kontaktsenter i Oslo og ved

Varmestua i Fredrikstad, samt Blå Kors Steg for Steg i Kristiansand, Oslo og Bergen.

For å kunne foreta en enkel behovsanalyse er det gjennomført fokusgruppeintervju med representanter fra tre brukerorganisasjoner

på rusfeltet og et fokusgruppeintervju med ansatte innenfor rusfeltet i Bergen kommune. Som en del av behovsanalysen er det også utarbeidet en såkalt kunnskapsstatus med utgangspunkt i offentlige dokumenter og forskning på feltet.

Det å bli møtt med respekt og det å bli tatt på alvor står sentralt i Blå Kors' gatenære tiltak samt rehabiliteringstilbudet Blå Kors Steg for Steg. (Illustrasjonsfoto: Blå Kors)

VIDERE SKRIVER DE: «Betydningen av tid er et tema som er nevnt i mange sammenhenger i intervjuene. Det gjelder både tid til å bygge relasjon, tid til å gi individuell oppfølging og aksept av at endring tar tid. Mangel på tid i de ordinære tjenestene blir vurdert som en begrensende faktor for god oppfølging. Å bli møtt med respekt og tatt på alvor blir i casestudiene framhevet som viktige kvaliteter ved Blå Kors sine tilbud [...] Tilbudene oppleves som å ha mer tid enn de ordinære helse- og velferdstjenestene: tid til å se den enkelte, tid til å skape en relasjon, tid til oppfølging – men også tid i form av respekt for at endring tar tid.»

FAFO-RAPPORTEN «BEDRE LIVSMESTRING OG SOSIAL INKLUDERING» gir Blå Kors råd omkring bruken av tidgivere (frivillige) og mennesker med erfaringskompetanse, altså mennesker som selv har slitt med rusavhengighet. I rapporten heter det:

«Det er mye kunnskap om verdien av erfaringskompetanse i oppfølgingen av personer med rusproblemer. I denne sammenhengen er det likevel viktig for Blå Kors å reflektere over når det å ha erfaringskompetanse er en ressurs, og når man kanskje bør være særlig opptatt av å inkludere tidgivere med hverdagslivskompetanse som fremste ressurs [...] I tiltak hvor man inkluderer mange tidgivere med erfaringskompetanse, er det viktig å reflektere over når dette går over til å være en ulønnet ansatt

heller enn en tidgiver. I forlengelsen av dette kan Blå Kors også reflektere over hvordan de kan utvikle tilbud som støtter personer med erfaringskompetanse videre i en eventuell prosess mot inkludering i arbeidslivet.»

DET MINNES OM at å lage tilbud som kun baserer seg på sterk involvering av frivillige, kan være sårbart. Det påpekes at ansatte kan representere kontinuitet og kan sikre en plattform av kvalitet og forutsigbarhet i tilbudene:

«Evalueringen viser at det er behov for kontinuerlig refleksjon over hvilken rolle tidgivere skal ha i tilbudene, kriterier for å være tidgiver og systemer for opplæring og oppfølging av tidgivere,» heter det i rapporten.

I sin oppsummering skriver Fafo-forskerne: «Om de gatenære tilbudene og tiltaket Steg for Steg skulle oppsummeres i tre nøkkelbegreper, ville det være omsorg, endring og sosial inkludering». ■

FAFO-RAPPORT 2019:10

- tittel: «Bedre livsmestring og sosial inkludering, en behovsanalyse av Blå Kors' gatenære tiltak og Steg for Steg»
- den første rapporten i en følgeevaluering som til slutt vil bestå av i alt tre rapporter over perioden 2018-2020
- kan lastes ned hos www.fafo.no
- bak rapporten står forskerne Inger Lise Skog Hansen, Ketil Bråthen, Aage Aagesen og Lise Lien.

FAKTA

Rusforebygging blant unge i Uganda

UGANDA

I det afrikanske landet Uganda bidrar Blå Kors Norge inn i et omfattende rusforebyggende arbeid for barn og unge.

AV IDA SOFIE BRODIN OG ELI SJØHAUG

Uganda er i dag helt i toppen av den afrikanske alkoholstatistikken. Samtidig er det et faktum at alkoholindustrien er svakt regulert i landet. Det er ingen nasjonal lovgivning som begrenser eller regulerer tilgjengelighet eller markedsføring av alkohol. Reklamen fremstiller alkoholbruk som attraktivt og ungdommelig.

UNGDOMSTIDEN ER DEN PERIODEN I LIVET med størst risiko for å utvikle rusavhengighet. Dessuten, ifølge Verdens helseorganisasjons (WHO), er det en tydelig sammenheng mellom tidlig bruk av rusmidler og seksuelt overførbare sykdommer.

Rusmisbruk bidrar til økt vold, til forsømmelse av barn og til lavere produktivitet i samfunnet. Og i hjem rammet av rusproblemer har man ofte ikke midler til å betale for mat eller betale skolegang for barna. I fattige land som Uganda medfører derfor alkohol større konsekvenser per konsumert liter sammenliknet med mer velstående land som Norge. Alkohol og andre rusmidler er derfor alvorlige hindre for utvikling og folkehelse i Uganda. Barn og unge er i særlig grad den tapende part.

FOR NOEN ÅR TILBAKE tok Blå Kors-veteran Åge Bjerke, fra Jaren på

Hadeland, initiativet til å starte Blå Kors-grupper i Uganda. Det ble startet to grupper, en i Mukono, øst for hovedstaden Kampala, og den andre i Soroti i det østlige Uganda. I 2017 dro daværende programansvarlig for Blå Kors' internasjonale avdeling, Eva Frydenborg, sammen med Åge Bjerke til Uganda for å besøke Blå Kors-arbeidet. Hun ble imponert over det de hadde fått i gang med svært begrensede midler. Det var stor aktivitet og mye engasjement i flere lokalsamfunn. Her var det startet Blå Kors-klubber på ulike skoler, selvhjelpsgrupper og her ble det arrangert fotballturneringer.

Ved Odukul barneskole i Kapelebyong i Uganda driver Blå Kors en helseklubb for barna. (Foto: Eva Frydenborg)

Blå Kors driver et fotballag for tidligere rusmisbrukere i Kapelebyong nordøst for Soroti i Uganda. (Foto: Eva Frydenborg)

ETTER BESØKET I 2017 valgte Blå Kors Norge å starte et samarbeid med de to lokale ugandiske Blå Kors-organisasjonene. De siste årene har Blå Kors' internasjonale avdeling i Norge bidratt med støtte til ungdomsarbeidet og jobbet for at Blå Kors i Uganda skulle bli en sterkere og mer profesjonell aktør på rusfeltet. De lokale aktørene har gjort et stort stykke arbeid, og i august i år ble «Blue Cross Uganda» registrert som nasjonal organisasjon i landet. Nå jobbes det for å samle ulike lokale Blå Kors-initiativ i Uganda til felles innsats.

- VI VIL BIDRA TIL GJENNOMFØRINGEN av effektive forebyggings tiltak som gjør at barn og unge i Uganda får et bedre liv, sier **Rune Hjalmar Espeland**, internasjonal programansvarlig i Blå Kors Norge. – Målet er at Blå Kors i Uganda kan starte prosjekter på lik linje med dem vi allerede samarbeider om i Kenya, der vi har oppnådd gode resultater. Det neste året vil bli avgjørende for det videre arbeidet i Uganda, sier Espeland, som beskriver seg selv som en realistisk utopist i denne saken. ■

Blå Kors' Eva Frydenborg ble intervjuet av ugandisk media under sitt besøk i 2017. Tema var rusforebygging. (Foto: Åge Bjerke)

UGANDA

- afrikansk republikk som grenser mot Tanzania, Rwanda, Den demokratiske republikken Kongo, Sør-Sudan og Kenya
- befolkningsestimat (2016): 42 millioner
- størstedelen av befolkningen lever på landsbygda, kun 31 prosent lever i byene
- folketettheten størst langs nordkysten av Victoriasjøen, hvor flere av de største byene ligger, f eks hovedstaden Kampala og Jinja
- landets nordlige områder er tynt befolket
- eksportvarer er kaffe, te og bomull
- myntenhet: ugandisk shilling
- tidligere koloni av Storbritannia, uavhengig fra 1962
- til forskjell fra Kenya og Tanzania, har Uganda aldri hatt noen stor befolkning av europeiske kolonister

FAKTA

Du kan bety noe for en som trenger det - også når du er borte.

Ønsker du å tilgodese Blå Kors i ditt testamente eller har spørsmål, er du velkommen til å ta en uforpliktende samtale ved å ringe oss på 22 03 27 40 eller sende en e-post på giver@blakors.no.

Jarle Blix (til v) fra Luftforsvarets Skolesenter Kjevik og Arvid Solheim, daglig leder for Blå Kors Kristiansand, signerer samarbeidsavtalen mellom skolen og Steg for Steg. Hovedtillitsvalgt Tham Pitchayapat Meewattana følger fornøyd med på seremonien.

- Et verdifullt samarbeid

Blå Kors Steg for Steg Kristiansand og Luftforsvarets Skolesenter Kjevik har inngått en samhandlingsavtale for å forebygge rus og for å fange opp rekrutter som har levd med rus i familien.

AV **IVAR EIDSAA** TEKST OG FOTO

– Vi får inn rundt 120 jenter og gutter to ganger i året. Noen av dem er vokst opp i hjem hvor et eller flere familiemedlemmer har slitt med rus, og har følgelig kjent på hvor utfordrende det er å være pårørende. Avtalen innebærer å jobbe forebyggende for å unngå at de unge rekruttene selv får et rusproblem, samt at vi sammen med Blå Kors Steg for Steg kan følge opp dem som av ulike årsaker måtte trenge det, fremholder **Jarle Blix**, som driver velferdskontoret på Luftforsvarets Skolesenter Kjevik og **Tham Pitchayapat Meewattana** som er hovedtillitsvalgt for soldatene på Kjevik.

DET VAR HØSTEN 2017 at kontakten mellom partene ble opprettet. En representant for Blå Kors Steg for Steg ble invitert til Kjevik for å holde foredrag. Han tok utgangspunkt i sin egen situasjon som

alkoholiker, og fortalte litt om hva dette betydde for sine egne barn.

Flere av rekruttene tok kontakt med Blå Kors og sine overordnede etterpå. De kunne fortelle om en oppvekst der mor, far eller søsken hadde ruset seg.

FOREDRAGET BLE INNLEDNINGEN til en videre samtale om hvordan Luftforsvarets Skolesenter Kjevik kunne drive et godt forebyggende arbeid overfor rekruttene. Prosessen mot et formelt samarbeid med Blå Kors ble satt i gang.

– Nå er avtalen inngått, noe vi er veldig godt fornøyd med, sier Jarle Blix.

– For oss er det veldig stort at vi kan samarbeide tett med Luftforsvarets Skolesenter, der vi skal arbeide både forebyggende og for å følge opp dem som trenger det, sier **Inger Sørensen**, virksomhetsleder for Blå Kors Steg for Steg.

AVTALEN INNEBÆRER at Steg for Steg skal holde foredrag for rekruttkullene på Kjevik ved inntak i januar og i august, og siden bidra med oppfølging for dem som har behov for det.

– Steg for Steg hjelper oss med sine faglige ressurser. Vi er glade for at Blå Kors har kunnskap om rusen og rusens konsekvenser, som kan brukes i møte med rekrutter som sliter, sier Blix.

– En uke eller to etter det innledende foredraget følger vi opp med pårørendearbeid, der vi er tilgjengelig hele veien for dem som trenger det, forteller Inger Sørensen. – Erfaringen viser også at utenforskap ofte er inngangsporten til rus. Så det å ta godt vare på den enkelte underveis og være inkluderende, har stor effekt, legger hun til. ■

– Etter høstferien starter vi opp et helt nytt tilbud for barn i 3.-7. klasse her i skatehallen og parkourhallen, forteller Andreas Widerøe. (Foto: Ivar Eidsaa)

– Blå Kors er en organisasjon vi heier veldig på. Gratulerer med nok et flott tilbud. Det sa selveste barne- og likestillingsminister (og KrF-leder) Kjell Ingolf Ropstad, da han en lørdag i begynnelsen av september offisielt åpnet to nye tilbud i Vision Aktivitetspark i Kristiansand.

Endelig. Dette har vi gledet oss til lenge, sier **Andreas Widerøe** som er virksomhetsleder for Vision Aktivitetspark som drives av Blå Kors Kristiansand.

– Etter høstferien starter vi opp et helt nytt tilbud for barn i 3.-7. klasse. Tilbudet har vi kalt «Etter skoletid». Her skal vi ha et godt sosialt fellesskap i trygge og gode rammer. Barna kan være hos oss etter at skolen slutter og frem til kl. 16.00, forteller Andreas Widerøe.

Vision Aktivitetspark har i starten kapasitet til å ta imot opp mot 50 aktive barn, og vil utvide hvis pågangen blir stor. Vision stiller med et godt team voksne hver dag, antallet avhenger av hvor mange barn som melder seg på.

Aktivitetsbasert

Andreas Widerøe forteller at «Etter skoletid» er en slags SFO. «Etter skoletid» skiller seg fra en vanlig SFO med at dette er et mye mer aktivitetsbasert tilbud. Og SFO er jo gjerne for de litt yngre barna.

Prisen for en fulltids plass fem dager i uken skoleåret igjennom, er 2.000 kroner måneden. Interesserte kan ta kontakt her: vision@blakors.no.

Familiefrokost

De aller minste barna er heller ikke glemt. «Familiefrokost» er

et tilbud til mor og far og de aller yngste barna.

– Da kan småbarnsfamiliene komme og være sammen med oss i hallen fra 10-12, hvor vi spiser frokost sammen og har det hyggelig og sosialt. Så kan barn og foreldre gå

ut og leke seg litt i hallen, forklarer Andreas Widerøe.

Begge tilbudene starter opp etter høstferien. Beskyttelsesutstyr og brett kan lånes gratis.

Ivar Eidsaa

Kjell Ingolf Ropstad fikk selvsagt en Vision Aktivitetspark t-skjorte.

BLÅ KORS UNG TØNSBERG ER I GANG!

Det er en stor glede at et nytt BKU lokallag nå er i gang. BKU Base Camp Søndre Slagen startet opp i slutten av august og vi gleder oss stort til å få de med videre på laget.

Tilbudet er et samarbeid mellom Blå Kors Ung, Blå Kors Tønsberg og Søndre Slagen menighet. Arbeidet ledes av diakon Benedicte Almgren Askjer. Lokallaget er med i AHO-prosjektet som blant annet mottar støtte fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. Tilbudet har fått navnet «Tilflukten» og er myntet på unge fra 10. klasse og oppover. Det er åpent annenhver uke fra kl 20:00-01:00 og holder til i Astreaveien 11.

Formodentlig vil også dette lokallaget vokse seg stort, med mange aktiviteter og medlemmer. De ansatte i lokalmenigheten har gjort et fantastisk stykke arbeid med oppstarten og er allerede i gang med første fritidstilbud. Vi gleder oss til fortsettelsen!

Monita Skaali

BLÅ KORS SPEIDERTING 2019

Siste helgen i august ble årets speiderting avholdt i Blå Kors. Denne gangen var vi i vakre Fetsund på Romerike. En liten, men flott, gjeng avholdt sitt årsmøte med gode og viktige vedtak for BKU-speidernes fremtid.

Vi fikk en nydelig helg med blant annet bading i svømmebasseng og omvisning på Fetsund lenser. Som speidere skal, sov vi på skole og var oppe halve natten.

Lørdagen ble vi invitert på en privat hytte med fantastisk beliggenhet ved vannet. Vi grillet fisk og grønnsaker, barna lekte boksen går og alle hygget seg til solen gikk ned. Hytteverten fikk et speiderskerf som takk for sin gjestfrihet. Kanskje har vi vervet en ny speider?

Søndagen besøkte vi Blå Kors hovedkontor i Oslo og fikk påspandert lunsj av konstituert generalsekretær Kjetil Haga. Vi hadde gode samtaler med ham om det videre speiderarbeidet i Blå Kors Ung.

Monita Skaali

Lørdagskos under speidertinget i august. (Foto: Monita Skaali)

Paneldeltakere under Arendalsuka (fra v): Inge Brorson, Ole Andreas Underland, Jørgen Bramness, Kenneth Arctander Johansen og debattleder Jan Gunnar Skoftedalen.

FAGDEBATT

På tide med medisin frie tilbud også i rusbehandlingen?

Spørsmålet i tittelen ble aktualisert i et «åpen russcene»-arrangement under Arendalsuka i august. I panelet satt, blant andre, fagsjef i Blå Kors Øst, Inge Brorson. Bak arrangementet sto Blå Kors og Fagrådet.

AV **HILDE EVENSEN HOLM** TEKST OG FOTO

– Vi skremmes som klinikere av eksempler på uvetting medisinbruk, men først og fremst er vi opptatte av å støtte oss til evidensbasert viten, og vi er ydmyke overfor kompliserte problemstillinger. Det er ikke slik at det finnes «en pille for alt som er ille». Jeg er redd for lettvinne løsninger og har troen på en balansert tilnærming til dette, sa Brorson under arrangementet som samlet rundt 150 mennesker på «Tyrili-taket» i Arendal.

Mange ansatte i rusfeltet og andre interesserte var kommet for å høre innleiderne/panel deltakerne **Jørgen Bramness** fra Nasjonal kompetansetjeneste for samtidig rusmisbruk og psykisk lidelse (NKROP), **Ole Andreas Underland**

fra Hurdalsjøen Recoverycenter, **Kenneth Arctander Johansen** fra RIO – Rusmisbrukernes Interesseorganisasjon og **Inge Brorson** fra Blå Kors. **Jan Gunnar Skoftedalen** fra Fagrådet styrte samtalen.

FORSKER, PSYKIATER OG FARMAKOLOG Jørgen Bramness sa at det slett ikke er riktig at det er økt bruk av medisiner i behandlingsapparatet.

– Tvert imot så synker dette på de fleste områder, men der finnes åpenbare eksempler på feil bruk av medisiner både i psykiatrien og i rusbehandlingen, sa Bramness og fortsatte:

– Jeg har sett mange eksempler på bruk av for mye medisiner, feil bruk av medisiner og gale kombi-

nasjoner av medisiner – som alt sammen rammer pasientene.

Bramness tok til orde for mer kunnskap, og sier at piller ikke bør være det eneste alternativ i behandlingen, men at det for noen pasienter åpenbart er det rette.

Både Bramness og Brorson trakk fram legemiddelassistert rehabilitering (LAR) som et eksempel på vellykket medisinbruk i rusfeltet, der brukerne får et bedre liv, et lengre liv og et mer verdig liv.

OLE ANDREAS UNDERLAND LEDER Hurdalsjøen Recoverycenter, en av få behandlingssteder i Norge som tilbyr medikamentfri behandling innen psykisk helsevern. Han la vekt på erfaringskompe-

tanse og brukermidvirkning:

– Hvis pasienten sier han eller hun ikke har effekt av den foreskrevne medisin og ønsker å trappe ned, hvorfor overprøve det? Det handler om å gi håp om at pasientene kan bruke sine ressurser til å håndtere sin sykdom uten medisiner eller med mindre bruk av medisiner, sa han.

Underland sa at 80 prosent av pasientene oppnår sine mål, enten med full seponering eller en nedtrapping. Det er pasientens mål som er rettesnor, framholdt han.

BRUKERSTEMMEN I PANELET sto Kenneth Arctander Johansen fra RIO for. Han minnet i sitt innlegg om at kun en halv prosent av behandlingstilbudene innen rusfeltet i dag kan tilby medikamentfri behandling som et supplement. Brukerne har møtt motstand fra fagfeltet på dette området, mente han:

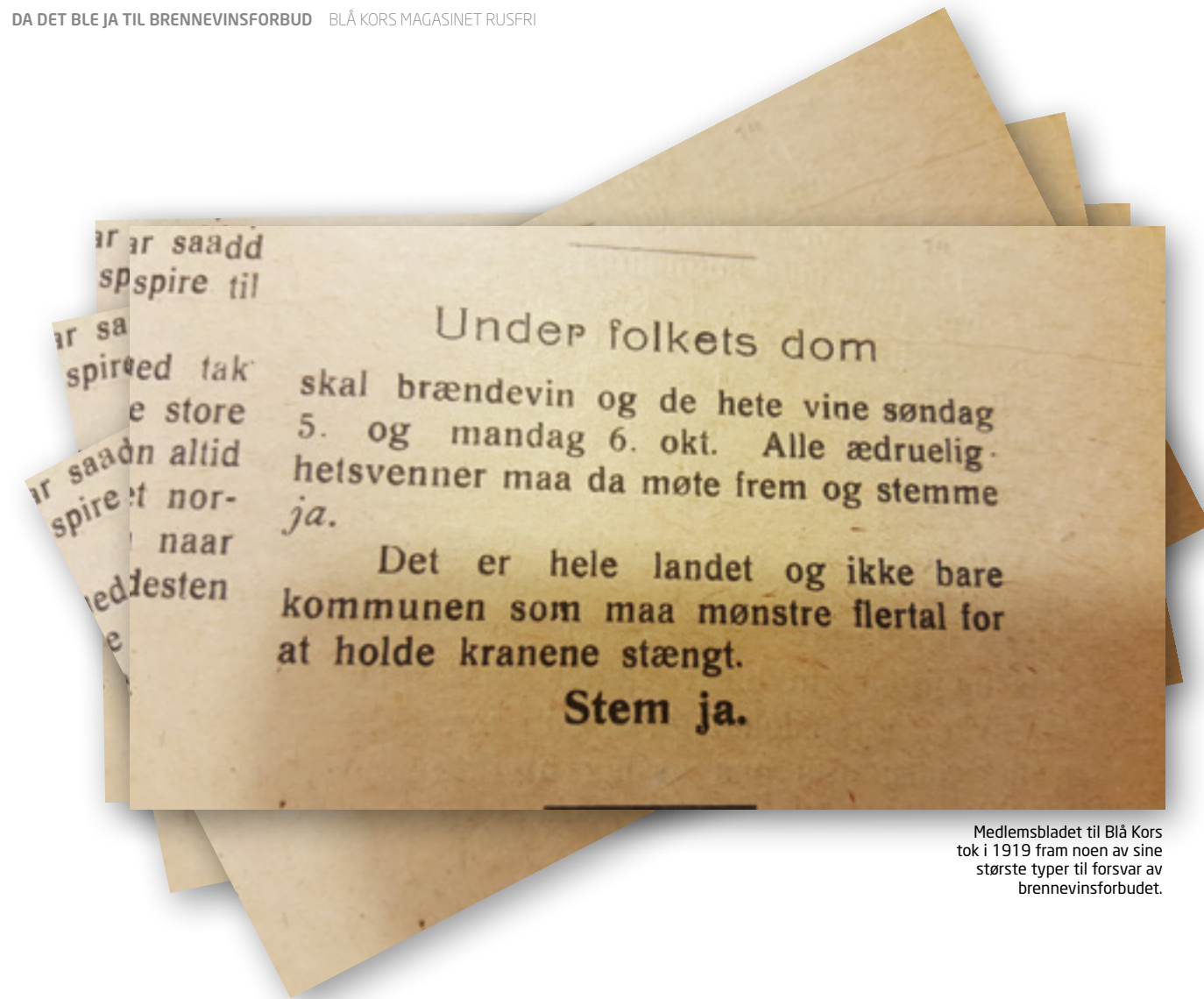
– Til tross for at det er stadfestet i oppdragsdokument til helsefor etakene at det skal etableres slike tilbud, har det gått tregt. Hvem har egentlig makt og ansvar i dette feltet når det tar år etter at politikere har sagt sitt i oppdragsdokument før noe skjer? spurte Johansen. ■

Gode samtaler

Mange gode samtaler med politikere og andre interesserte foregikk på Blå Korsstanden under Arendalsuka. (Foto: Kathrine Nygård og Katrin Solbakken)

Medlemsbladet til Blå Kors tok i 1919 fram noen av sine største typer til forsvar av brennevinsforbudet.

OKTOBER
1919

Brennevinskrig i Norge

Spørsmålet om brennevin skulle være forbudt i Norge ga oss to folkeavstemninger på 1900-tallet. Blå Kors kastet seg inn i kampen ved begge anledninger. I oktober er det 100 år siden den første av de to holmgangene.

AV **STEINAR GLIMSDAL** TEKST OG FOTO

Norge avholdt seks landsomfattende folkeavstemninger i det forrige århundre. To av dem handlet om ja eller nei til brennevinsforbud. I oktober er det 100 år siden den første av de to alkoholavstemningene. Den endte med at flertallet av norske velgere sa ja til en ordning som Stortinget hadde innført noen år tidligere. Men hva var bakgrunnen for at Norge gikk til et så radikalt tiltak i alkoholpolitikken?

HISTORIKERNE KAN FORTELLE OSS at det ikke var datidens store og innflytelsesrike avholdsbevegelse som var primærdrivkraften bak det landsomfattende forbudet.

1800-tallet hadde vært preget av økt drikking. Fra 1871 foregikk brennevinssalget i stadig flere byer fra kommunale monopoler, «samlag», for å få bort profitertinteressene fra omsetningen. I 1894 innføres adgang til lokale

folkeavstemninger som kan forby brennevinssalget i en kommune, og fram til 1913 reduseres antall byer med brennevinssalget fra 51 til 13. Avholdsbevegelsens ledere, inkludert lederne i den ferske organisasjonen Blå Kors, ønsket på den tiden å fortsette å jobbe for lokale forbud for ikke å provosere i de deler av landet der motstanderne sto sterkt.

SÅ I 1916 VEDTAR STORTINGET et midlertidig brennevinsforbud for hele landet. Målsettingen var i første omgang å skape en fredelig jule- og nyttårsfeiring. Før Stortinget rekker å oppheve forbudet ut på nyåret, kommer det en henvendelse fra politimestrene i Oslo, Bergen og Trondheim. Politimestrene ber om at forbudet må bli stående fordi virkningene i deres byer var så gode.

Dette oppmuntret politikerne på Stortinget til også å forby hetvin og øl. Vanlig vin som rødvin og hvitvin forbyes derimot ikke. Slik vin har på denne tiden minimal utbredelse og drikkes for det meste av et lite byborgerskap som man ikke ønsker å provosere.

DET HAR ALTSÅ ALDRI VÆRT noe totalt alkoholforbud i Norge. Men hva ble virkningene av det omfattende Stortings-vedtatte forbudet som kom på plass i 1917?

Selv om forbudet flerdobler salget av rødvin og hvitvin, blir skadevirkningene sterkt redusert så lenge vanlig øl er forbudt. Statistikken viser det med all tydelighet: sterk nedgang i drukenskapsforseelser, sterk nedgang i antall innmeldte for alkoholisme og antall døde av alkoholisme, en sterk nedgang i antall straffanger og en sterk nedgang i nyinnsatte tvangsarbeidere. Da mellomsterkt øl som pils og bayer kom tilbake i mars 1919, og sterkøl året etter ser man imidlertid at det meste av reduksjonen i brennevinssalget blir kompensert av øl, og statistikkene snur til en viss grad.

DA FANT POLITIKERNE TIDEN INNE til å spørre hele folket til råds. Det ble bestemt å avholde folkeavstemning søndag 5. og mandag 6. oktober 1919 om «lovfestet varig forbud mot tilvirkning, innførsel og omsetning av brennevin og sterk vin». Nå var det brennevinets og hetvinens skjebne det sto om. Den store «brennevinskrigen» i Norge var i gang for fullt.

Nå var avholdsbevegelsen klar for å stille opp for et landsomfattende forbud, og debatten var i

gang i alle deler av landet. Blå Kors' landsstyreleder, sokneprest A. Gundersen, var blant de særlig engasjerte. Han gikk tydeligst ut i organisasjonsbladet «Det blaa kors» i september 1919 i et stort førsteside-oppslag: «Foran forbudsavstemningen». Gundersen viser i innlegget til en nedgang i drukenskapsforseelser i byene fra 1916 til 1918 på hele 62 prosent, og han fortsetter:

Dette er forbudets følger! Det er usannferdig tale av brennevinsforsvarerne at ikke edruskapen fremmes ved forbud. Både våre erfaringer fra det daglige liv – ikke minst fra redningsarbeidet – og den offisielle statistikk sier: Jo mere innskrenkning dess mindre drukkenskap. Stem derfor for forbudet. Stem ja!

Blå Kors-bladet var samtidig opptatt av å avsløre valgtricks under valgkampen:

La deg ikke villedde. Noen forteller at de som vil ha brennevinet vekk må stemme nei. Dette er ikke riktig. Alle som vil ha forbud må stemme ja. Andre forteller at hvis man ønsker forbud behøver man ikke å stemme. Dette er ikke sant. Den edruskapsvenn som sitter hjemme på avstemningsdagen 5. eller 6. oktober forsømmer sin borgerplikt. Møt frem og stem ja!

VED AVSTEMNINGEN I OKTOBER hadde folket to enkle valgsedler: ja eller nei til brennevins- og hetvinsforbud. Det ble avgitt 794.000 stemmer, som ga et fremmøte på 66 prosent. Opptellingen etterlot ikke noe tvil: 489.000 (62 prosent) stemte ja til fortsatt forbud, mens 305.000 (38 prosent) stemte nei.

Det var imidlertid en stor forskjell på by og land i denne saken. I byene var en klar majoritet mot forbudet (56 prosent mot), mens det på landsbygda var en desto større støtte for forbudet (70 prosent for). Dette gjenspeiler ikke minst avholdsbevegelsens styrke i forskjellige deler av landet. I de enkelte fylkene var det også stor variasjon. Forbudet fikk størst tilslutning på Vestlandet, Sørlandet og i Nord-Norge. Aller størst var tilslutningen i Møre og Romsdal og i Rogaland. Lavest var tilslutningen

på det sentrale Østlandet. Kun 21 prosent av Oslo-velgerne gikk for fortsatt forbud.

FOLKEAVSTEMNINGEN I 1919 ER BLITT STÅENDE I ETTERTID som avholdsbevegelsens største seier, men den skulle vise seg som en seier med sterk bismak. Forbudet fikk etter hvert en rekke uheldige og svært synlige følger som sterk økning i spritsmugling, reseptmisbruk (!) og sterk økning av hjemmebrenningen. I tillegg ble brennevinsforbudet raskt mer av et handelspolitisk enn et sosialpolitisk spørsmål. Vanskelige traktatforhandlinger med de vinproduserende land i Europa førte til at hetvinsforbudet ble opphevet allerede i 1923.

ANDRE LAND GJORDE LIGNENDE negative erfaringer som Norge. Det vises ofte til forbudet i USA, 1920–33, som bidro sterkt til etableringen av de store gangster- og mafiasyndikatene på den siden av Atlanteren.

Den 18. oktober 1926 ble norske velgere igjen spurt til råds, og nå var stemningen snudd. Blå Kors og resten av avholdsbevegelsen mønstret til kamp, denne gang også hjulpet av en paraplyorganisasjon av kristne lekmannsorganisasjoner. Kristenfolket Edruskapsråd ble etablert i 1925 blant annet for å forsvare brennevinsforbudet. Men til tross for innsatsen, brennevinsforbudet ble opphevet fra 1927 av. Fortsatt skulle hjemmebrenning være forbudt, og nå var Vinmonopolet kommet for å bli, fra 1939 som et hel-statlig foretak. Vinmonopolet ble opprettet før 1919, mens brennevin var forbudt, for å sikre ryddig omsetning av bordvin. Nå ble alle former for vin omsatt der. Avholdsbevegelsen kom aldri tilbake med den styrken den hadde før 1919, men Norge har like fullt stått for en av de aller strengeste alkohollovgivninger i Europa helt opp til våre dager. ■

Rødbysætra
Sundbyveien 12
3490 KLOKKARSTUA
Tlf. 32 79 36 80

Engelsviken Slipp AS
1628 ENGALSVIK
Tlf. 69 33 31 65

Ing. H. Asmyhr A.S.
Hvamsvingen 10
2013 SKJETTEN
Tlf. 64 83 45 50

Effektiv Regnskapsservice AS
Kløvervegen 9
9016 TROMSØ
Tlf. 77 60 08 60

Morten Juliussen Krantransport AS
Brekkerødv 1
1782 HALDEN
Tlf. 922 16 554

Syljuåsen Oppland AS
Kallerudlia 15
2816 GJØVIK
Tlf. 61 14 50 80

Lillestrøm
Storgata 12
2000 LILLESTRØM
Tlf. 63 80 15 90

Høytrykksvakta AS
Ringvegen 1
9018 TROMSØ
Tlf. 77 67 70 00

Bst Anlegg & Utemiljø AS
Mjåvannsvegen 38
4628 KRISTIANSAND S
Tlf. 970 86 102

Apotek 1 Sogndal
Sogningen Storsenter
6852 SOGNDAL
Tlf. 57 67 90 70

Blakkestad Andersen Rør AS
1720 GREAKER
Tlf. 69 36 18 10

Stiftelsen Guts
Bjørnstjerne Bjørnsons gate 53
3044 DRAMMEN
Tlf. 32 80 90 42

TRUCKNOR
Leirvikåsen 39 B
5179 GODVIK
Tlf. 55 15 41 40

Jensen Elektriske AS
Rektor Horsts gate 21
9009 TROMSØ
Tlf. 77 75 19 50

MELHUS REGNSKAP
Melhusvegen 417
7224 MELHUS
Tlf. 72 87 82 00

BB agro
Ingaveien 20
1735 VARTEIG
Tlf. 69 12 68 00

Norsk Bokforlag
Vik Senter
3530 RØYSE
Tlf. 32 16 15 50

Optikeren
Solagården, Solakrossen 2
4097 SOLA
Tlf. 51 65 22 99

Norice Seafood AS
Gvarvgata 39
3810 GVARV
Tlf. 35 95 65 80

Byggmesteren Tromsø AS
Ringvegen 75
9018 TROMSØ
Tlf. 77 60 00 62

RPT Production AS
Orstadveien 114
4353 KLEPP STASJON
Tlf. 51 78 66 00

JÆREN
Søren Øvretveits veg 9
4352 KLEPPE
Tlf. 51 78 51 00

NOI SURVEY
Spesialist innen oppmåling
Evjenveien 118
9024 TOMASJORD
Tlf. 456 60 720

Eiendomsinvest 1 AS
Myrabakken
Næringsssenter
6010 ÅLESUND
Tlf. 70 17 83 00

Trygg Takst
Kanalgata 3
3263 LARVIK
Tlf. 478 09 060

JARLE JOHANSEN AS
Tlf. 95 48 60 13

Legodata SERVICEPARTNER
Gullbringvegen 10
3800 BØ I TELEMAR
Tlf. 35 06 11 50

VULKAN SKANDINAVIA AS
Byfogd Motzfeldts gate 6
6413 MOLDE
Tlf. 71 24 59 90
www.vulkan.no

BERGMAN
Jogstad 21
2007 KJELLER
Tlf. 63 83 57 50

Sunnfjord Betong A/S
Hornes Næringspark
6803 FØRDE
Tlf. 57 82 25 00

Holmestrand Fjellsprenging AS
Lørdalsv 19 A
3092 SUNDBYFOSS
Tlf. 977 70 798

Blå Kors Fredrikstad
Sandv. 15
Tlf. 69 30 18 40

Gamlebyen Psykomotorisk Fysioterapi
Voldportg. 73
1632 GAMLE FREDRIKSTAD
Tlf. 69 32 10 11

Haras Eiendom AS
Saura
8485 DVERBERG
Tlf. 952 57 610

Sogn Kjølleservice AS
Bordvegen 6
6854 KAUPANGER
Tlf. 57 67 11 11

Bruland Pallefabrikk AS
Brulandsvegen 150
6813 FØRDE
Tlf. 57 72 22 90

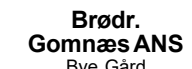
Horten Rørleggerbedrift A/S
Storgata 64
3182 HORTEN
Tlf. 33 04 36 54

THØEN
Tlf. 48 00 10 00

HV service AS
Lierbakkene 152
3425 REISTAD
Tlf. 32 85 05 00

Brødr. Gornæs ANS
Bye Gård
3530 RØYSE
Tlf. 913 73 211

Gjensidige
Storgata 8
6200 STRANDA
Tlf. 70 26 92 50

05060

Netglass Totalfasade AS
Hummerveien 2
9103 KVALØYA
Tlf. 77 21 22 20

Ringveien 4
9305 FINNSNES
Tlf. 400 01 134

Stiftelsen Ny Start i Øst
Roald Amundsens veg 1 B
2816 GJØVIK
Tlf. 61 13 62 00

ERIKSEN AS
9019 TROMSØ
Tlf. 77 51 98 00
glassmestereriksen.no

Alfa Lagerhotell AS
Knarrevikveien 60
4638 KRISTIANSAND S
Tlf. 906 19 616

K. Halstensen AS
5399 BEKKJARVIK
Tlf. 55 08 40 00

Bertelsen & Garpestad AS
Hovlandveien 70
4374 EGERUND
Tlf. 51 46 10 80

BJERKE SNEKKERISALG
Tlf. 77 67 99 30

FØRDE VULK
Halbrendssøyra 9
6800 FØRDE
Tlf. 57 83 08 00

Kjærringholmen Familiecamping
Ovenveien 22
1580 RYGGE
Tlf. 69 28 36 41

Lien's Konditori
Frolandssenteret 2
4820 FROLAND
Tlf. 37 03 85 97

Star Bildeler Stig Myrmo
Tordenskjolds gate 48
8656 MOSJØEN
Tlf. 997 91 704

Mirawa Restaurant
Schwenckegata 1
3015 DRAMMEN
Tlf. 32 83 65 85

Per Arkitektkontor AS
Brattørgata 5
7010 TRONDHEIM
Tlf. 73 52 91 30

Prestholt Geitestøl
Høgehaugvegen 23
3576 HOL
Tlf. 32 08 94 09

Hallingdal kraftnett
Lienv 41, 3580 GEILO
Tlf. 32 08 71 00

Livbøen Kognitiv Terapeut Liv Falck
Spes. Sykepleier i psykiatri
1671 KRÅKERØY
Tlf. 920 20 657

Ole Arve Indrebø
5966 EIVINDVIK
Tlf. 57 78 43 31

NMCU
Skoggata 5, 1502 MOSS
Tlf. 908 37 374

Hemsedal Energi KF
Hemsedalvegen 2883
3560 HEMSEDAL
Tlf. 31 40 88 88

Lauritzen & Lauritzen AS
Kirkegårdsvegen 56B
9009 TROMSØ
Tlf. 922 32 983

Finn Hunstad A/S
Svinndalveien 7
1593 SVINNDAL
Tlf. 69 28 60 32

Varmestua Sarsborg
Enggata 21
1721 SÅRPSBORG
Tlf. 69 14 98 00

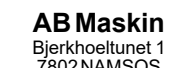
Runas Markiser AS
Tangenveien 7
7650 VERDAL
Tlf. 74 07 77 53

Baggerød AS
Nedre vei 8
3183 HORTEN
Tlf. 33 03 56 80

Ramlo Sandtak AS
Industri 63
7080 HEIMDAL
Tlf. 962 25 300

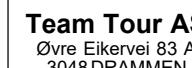
AB Maskin
Bjørkhoeltunet 1
7802 NAMSØ
Tlf. 74 27 61 05

Fiskeriet AS
Grovfjord
Tlf. 994 59 003

BP Energi AS
Nedre Industrivei
9130 HANSNES
Tlf. 77 74 72 00

Team Tour AS
Øvre Eikervei 83 A
3048 DRAMMEN
Tlf. 32 80 77 80

JS Jentespranget as
Vatnadalssvegen 80/82
5414 STORD
Tlf. 53 40 30 30/35
www.jentespranget.no

TRUCKNOR KRISTIANSAND
Telefon 38 18 50 00
www.trucknor.no

NOAH
Langgaten 48
3080 HOLMESTRAND
Tlf. 33 09 95 00
www.noah.no

MODUMBAD
Badeveien 287, 3370 VIKERSUND
Tlf. 32 74 97 00, www.modum-bad.no

NK Elektriske AS
Svangstrandv. 2 B
3410 SYLLING
Tlf. 32 84 66 00

Eiendomsmegler 1 Telemark AS
avd. Porsgrunn
Storg. 117
3921 PORSGRUNN
Tlf. 35 56 97 70

Rusettervernet i Sogn og Fjordane
6901 FLORØ
Tlf. 948 34 493

STEIN TROMSØ
Hjalmar Johansens gate 180
9007 TROMSØ
Tlf. 452 98 180
www.stein.no

Prima Sol
Byflatn. 163
2385 BRUMUNDDAL
Tlf. 917 03 165
www.primasol.no

NATUR import
Ole Deviksv. 18
0666 OSLO
Tlf. 23 37 37 40
www.naturimport.no

Vestre Viken HF Helse Sør-Øst
- Klinikk for psykisk helse og rus
Erik Børresensalle 11-14, 3015 DRAMMEN
Tlf. 03 525 - www.vestreviken.no

Braathe GRUPPEN
Nærumsveien 24
1580 RYGGE
Tlf. 69 01 30 00
www.braathe.no

Nordvest Miljø
Tverrveien 32 B
6020 ÅLESUND
Tlf. 70 17 48 80
www.nvm.no

JOLSTAD
Sarpsborg og omegn begravelsesbyrå
Dagtelefon 69 130 130, Kirkegata 29
Et lokalt begravelsesbyrå
www.jolstad.no

jupiter
Sjøgata 2
9008 TROMSØ
Tlf. 77 66 66 30

MATHALLEN
Grønnegata 58/60
9008 TROMSØ
Tlf. 77 68 01 00
mathallentromso.no

Selvhjelpside for deg med psykiske plager
Videreutdanninger i kognitiv terapi for helsepersonell
www.kognitiv.no
post@kognitiv.no
90 54 37 54

SYKEHUSET ØSTFOLD
Avdeling for barne- og ungdomspsykiatri og barnehabilitering
Klinikk for psykisk helsevern og rusbehandling
Kallnesveien 300, 1714 Grålum
Telefon: 69 86 00 00

NSF-SPoR
NSF's FAGGRUPPE FOR SYKEPLEIERE INNEN PSYKISK HELSE OG RUS
NSF-SPoR er en faggruppe for sykepleiere med engasjement og interesse innen psykisk helse- og rus-feltet. Mange av våre medlemmer har videreutdanning. Vårt formål er å utvikle og øke kompetansen innen psykisk helse og rusfeltet, slik at vi til enhver tid kan yte den sykepleie befolkningen har behov for. Følg oss på facebook: SPoR (NSF's faggruppe for sykepleiere innen psykisk helse og rus)

Blå Kors Øvreby videregående skole
VELKOMMEN TIL SKOLEN!
Tlf. 38 15 27 77 | www.ovrebo.vgs.no | post@ovrebo.vgs.no

Informasjon om faggruppen på nett:
www.nsf.no/faggrupper/psykisk-helse-og-rus

«Cannabisboka» møtt med stor interesse

Wergeland-salen i Litteraturhuset i Oslo var fylt til siste plass da den nye «Cannabisboka» ble lansert i midten av august. TV-overføring til en ekstra møtesal måtte tas i bruk.

AV STEINAR GLIMSDAL

Folkehelseinstituttet, Nasjonalt kompetansesenter for samtidig rusmisbruk og psykisk lidelse (NKROP) og Helsedirektoratet sto bak det tre timer lange seminaret sammen med Universitetsforlaget, som er utgiver av den nye fagboka.

Seminaret ble markedsført som et innspill i den pågående debatten om liberalisering av cannabisbruk og et bidrag til en mer opplyst rusdebatt.

- VÅRT MÅL ER Å BIDRA TIL ET BEDRE KUNNSKAPSGRUNNLAG. Selv om farene ved bruk av cannabis kanskje har vært overdrevet i tidligere tider, betyr ikke det at cannabis er helsekost. Foredragsholderne i dag vil gi innsikt i den nyeste forskningen på cannabis, kulturen rundt cannabisbruk før og nå, og belyse konsekvensene for blant annet psykisk og fysisk helse,

presiserte bok-redaktørene og seniorforskerne **Jørgen Bramness** og **Anne Line Bretteville-Jensen** ved seminarstart.

I «CANNABISBOKA» HAR NOEN AV DE FREMSTE NORSKE FORSKERNE på rusfeltet forsøkt å gi svar på sentrale spørsmål om cannabis og cannabisbruk. Skribentene tar for seg et sant spekter av interessante tema: Hvordan har endringer i synet på cannabis kommet til uttrykk i norsk offentlighet de siste 50 årene? Hvordan møtes cannabis av straffesystemet? USAs narkotikapolitikk har påvirket oss i årevis, hva skjer der nå? Hva er de akutte effektene av cannabis? Hva er de langsiktige effektene av cannabis? Hva gjør cannabisbruk attraktivt og akseptabelt? Hva har skjedd med cannabismarkedet? Er cannabis egentlig medisin?

I PANELDEBATTEN UNDER AVSLUTNINGEN på seminaret ble det presisert at enigheten er stor blant rusforskere når det gjelder legalisering av cannabis: Et politisk legaliseringsgrep vil føre til økt forbruk i samfunnet. Derimot vil en avkriminalisering av reaksjonsmåtene ikke uten videre føre til det samme, skal vi tro rusforskere. ■

CANNABISBOKA

Universitetsforlaget 2019
Redaktører: Anne Line Bretteville-Jensen og Jørgen G. Bramness
Fagboka er inndelt i 14 kapitler og har bidrag fra 16 fagfolk
248 sider
Pris kr 349

FAKTA

Avdelingsdirektør i Helsedirektoratet, Øyvind Giæver, sa under seminaret at «Cannabisboka» vil ligge til grunn for direktoratets videre arbeid på cannabis-feltet.

Under Arendalsuka i begynnelsen av august ble en godt besøkt Blå Kors-stand en fin ramme for samtaler med politikerne. Her er KrFs helsepolitiske talsperson Geir Bekkevold på besøk, flankert av kst generalsekretær Kjetil Haga og divisjonsdirektør Janka Holstad. (Foto: Katrin Solbakken)

Glad for politisk støtte til de ideelle

- Jeg er takknemlig for den gode politiske viljen til å styrke ideell sektor innen rusbehandlingen.

Det sier en optimistisk divisjonsdirektør i Blå Kors, Janka Holstad, etter at helseministeren i brev til helseforetakene har sendt tydelige signaler til fordel for bruk av ideelle aktører.

AV STEINAR GLIMSDAL

Det var i slutten av juni at helseminister Bent Høie sendte ut et viktig tillegg til oppdragsdokumentet til de regionale helseforetakene. Her berøres flere tema som er viktig for Blå Kors og for tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB):

- Et offentlig utvalg settes ned for å utrede felles praksis for rettighetsvurderinger for rusavhengige.
- Det skal sikres at alle pasienter blir orientert om rett til fritt behandlingsvalg og mulighet til å velge behandlingssted etter denne ordningen.
- Ideelle aktører skal styrkes, og ideelle skal inkluderes i plan- og utviklingsarbeid.

Helseministeren skriver med all tydelighet at de regionale helseforetakene ikke skal

bygge opp og utvikle konkurrerende tilbud.

BLÅ KORS HAR GJENNOM VÅREN ARBEIDET for at nettopp disse tiltakene, som kom i den nye regjeringsplattformen fra januar i år, ble tydeliggjort og oversendt de regionale helseforetakene. Janka Holstad sier dette er tydelige signaler som gir retning for ideell sektor og TSB-området. Hun er takknemlig over den tverrfaglige enigheten om at ideell sektor er et viktig supplement til offentlige tjenester og at ideelles kompetanse, som er bygd opp over lang tid, skal ivaretas:

- DE SISTE ÅRENE ER BEHANDLINGSPLASSER I IDEELL SEKTOR BLITT LAGT NED blant annet fordi det offentlige bygger

opp konkurrerende tilbud. Det er viktig at pasientenes rett til fritt behandlingsvalg tas på alvor, og at det legges til rette slik at pasientene kan ta reelle valg. Jeg er glad for at helseministeren er så tydelig på hvilke krav han nå setter overfor de regionale helseforetakene i forhold til videreutvikling og samarbeid. Jeg mener dette gir grunn til optimisme på vegne av mange gode behandlingstilbud i regi av Blå Kors og andre ideelle. Politikerne har sagt klart ifra. Vi på ideell sektor skal gjøre vårt. Og nå håper vi at også helseforetakene spiller med, sier divisjonsdirektør Janka Holstad.. ■

BEKYMRET OVER OVERDOSER AV SMERTESTILLENDE MEDISINER

Flertallet av overdoser i Norge skyldes andre opioider enn heroin, blant annet sterke smertestillende medisiner. Det bekymrer helseminister Bent Høie, som vil forsterke innsatsen for å hindre en epidemi av overdosedødsfall slik USA har opplevd.

AV STEINAR GLIMSDAL

- Vi ser en utvikling som gir grunn til bekymring også her i landet. Ikke i samme skala som i USA, men likevel så alvorlig at vi må se nærmere på den og vurdere hvilke grep vi skal ta, sier Høie i en pressemelding fra Helse- og omsorgsdepartementet.

I slutten av august ble det amerikanske legemiddelfirmaet Johnson & Johnson dømt til å betale mer enn fem milliarder kroner i erstatning for å ha medvirket til opioid-krisen. Bare i 2017 tok overdoser med opioider livet av 47.000 mennesker i USA, og mer enn en tredel av disse dødsfallene involverte reseptbelagte opioider som smertestillende medisiner.

NÅ STARTER EN NY KAMPANJE her til lands for å gi fastlegene oppdatert kunnskap om riktigere bruk av opioider ved langvarige smerter.

I dag skyldes de fleste overdosedødsfall sterke og vanedannende medisiner som inneholder morfin, kodein og oksykodon.

- DET ER BEHOV FOR MER KUNNSKAP om økningen i dødsfall knyttet til sterke smertestillende medisiner har en sammenheng med økt forskrivning, sier Høie, som tidligere i år la fram en ny nasjonal overdosestrategi. - Hvert eneste overdosedødsfall er en stor tragedie. Ikke bare for pårørende, men for hele samfunnet. Det siste året har vi sett en forsiktig nedgang i overdosedødsfall. Selv om dette tyder på at arbeidet vi har gjort gir resultater, er det fortsatt altfor mange som mister livet på grunn av overdoser, sier helseministeren.

DET VURDERES OGSÅ Å ETABLERE ET NASJONALT VARSLINGSSYSTEM for å kunne informere brukere og helsetjenesten når det er særlig farlige rusmidler som fentanyl i omløp. Fentanyl er et meget avhengighetsskapende smertemiddel og er 75-100 ganger sterkere enn morfin. - Det er viktig at vi er føre var og har beredskap for at fentanyl kan komme til å spille en større rolle i overdosebildet i Norge de kommende årene, sier Høie.

Flere deltar på ferie i regi av Blå Kors

Ekstra mye gaver og donasjoner har bidratt til at Blå Kors har kunnet gi et ferieopphold til flere enn noen gang før.

AV IVAR EIDSAA

– Til nå i år har vi hatt 1.006 deltakere på ferie, forteller leder for Blå Kors Ferier, **Synnøve Roland**. Økt støtte og nye samarbeidspartnere har gjort at Blå Kors Ferier ikke lenger bare inviterer til et ferieopphold på sommeren.

Blå Kors Ferier fikk tidligere i år tre millioner kroner i tilskudd gjennom den nasjonale tilskuddsordningen for inkludering av barn i lavinntektsfamilier, en ordning som administreres av Bufdir (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet).

- I TILLEGG KOMMER FLERE DONASJONER, og sist, men ikke minst så har flere camping- og ferisentre donert overnattingsdøgn som gjør at vi har kunnet sende mange flere på ferie, forteller Synnøve Roland.

Hun har fått en ny kollega i Bianca Nilsen, som kom til som ny feriemedarbeider for sommeren. Da er virksomheten Blå Kors Ferier oppe i to årsverk som kan ta seg av det administrative og praktiske før, under og etter feriearrangementene. Det er ellers en stor skare tidgivere som gjør det mulig for Blå Kors å arrangere ferieopphold i praksis.

- DET HAR OGSÅ VÆRT SPESIELT å se hvor mye det betyr for familiene

Blå Kors Ferier er spekket med aktiviteter for både små og store. (Foto: Øystein Kjærnes/arkiv)

som er med, at de faktisk har fått muligheten til å kunne feriere sammen. For flere av dem, er dette første gang. Det er sterkt å se hva det betyr for dem, sier Synnøve Roland.

Roland forteller om mange sterke historier og møter. Som mammaen som ganske så beveget utbrøt: «Jeg er så lykkelig, se hvor glade barna mine er!»

Synnøve Roland forteller at aldri før har Blå Kors Ferier blitt kontaktet av så mange familier som søker et ferietilbud. Søkerlis-

ta til årets sommerferier har vært dobbelt så lang som i fjor.

- VI HAR KUNNET GI 1.006 DELTAKERE et ferietilbud. Vi ga 622 personer et slikt tilbud i samme periode i fjor. Får vi til det vi har planer om, så kan vi bortimot doble antall deltakere i år, forteller Roland. – Etterspørselen etter ferietilbudene har økt dramatisk. Levekårsundersøkelsen 2018 viser at 20 prosent av enslige forsørgere ikke har råd til en ukes ferie. ■

PODKAST-PREMIERE KLAR 11. OKTOBER

I fjor høst skrev Rusfri om journalist og radioprodusent Synva Hjørnevik som var i gang med å lage en ny podkast-serie, «Utafor». Her skulle det settes søkelys på det som definerer hvorvidt man er «innafor» eller «utafor» i samfunnet, hvorfor disse temaene fortsatt er tabubelagte, og hvordan samfunnet i større grad kan forebygge utenforskap. Blå

Kors er hovedsamarbeidspartner for serien.

I høst er det klart for premieren på «Utafor», nærmere bestemt på Verdensdagen for psykisk helse, 11. oktober. Da er det bare å søke opp «Utafor» i din podkast-app og lytte til første mann ut: musiker Kristopher Schau. I denne episoden handler det om alkohol – og det å velge

ikke å drikke. Den første episoden følges videre av episoder som omhandler temaer som graviditet og rus, arbeidsledighet som følge av fengselsopphold og etnisk diskriminering, menn som opplever voldelige relasjoner, spillavhengighet og barnefattigdom. (Rusfri) ■

Home Start Blå Kors legges ned i høst

Home-Start Familiekontakten Blå Kors i Oslo legges i høst ned etter 10 års drift.

Home-Start Familiekontakten (HSF) er et familiestøtteprogram der frivillige besøker småbarnsfamilier med minst et barn under skolealder, 2-4 timer i uken. Arbeidet er lokalisert i 29 ulike kommuner, fordelt på 35 avdelinger. Home-Start er representert fra Kristiansand i sør til Tromsø i nord.

Avdelingene drives som underavdelinger i landsomfattende frivillige organisasjoner. I 2009 ble Home-Start Familiekontakten Blå Kors etablert i Oslo. Avdelingen har bistått sårbare gravide og småbarnsfamilier i Oslo ved hjelp av frivillige familiekontakter og foreldreveiledning fra kompetente Blå Kors-ansatte.

- PÅGANGEN HAR HELE TIDEN VÆRT STOR, avdelingen har hatt mange tidgivere og oppfølgingen har gitt gode resultater, forteller nasjonal leder for Blå Kors Barnas Stasjon, **Benita Christensen**. Hun forteller at avdelingen har dog vært utfordrende å finansiere for Blå Kors. Det er derfor vedtatt at avdelingen må legges ned i løpet av høsten. Før sommeren sa den daglige lederen i Home-Start Blå Kors opp sin stilling for å ta videreutdanning. – Blå Kors har startet to Barnas Stasjon-avdelinger i Oslo, og ønsker å fokusere videre på denne satsningen. Her ivaretas mange av de samme målgruppene som Home-Start-avdelingen har hatt, avslutter Benita Christensen. ■

NOMINASJON AV KANDIDATER TIL BLÅ KORS HEDERSPRIS

På nettverkskonferansen tirsdag 19.november 2019 vil Blå Kors hederspris bli utdelt.

Medlemmer, ansatte og tidgivere inviteres til å komme med forslag til hvem som fortjener å få denne prisen. Send begrunnede forslag til: Kjetil.Haga@blakors.no

Frist for innsendelse: 15.oktober 2019

Dette er retningslinjer for Blå Kors Hederspris:

- Blå Kors hederspris deles ut annet hvert år i forbindelse med Blå Kors Nettverkskonferanse.
- Juryen som deler ut hedersprisen ledes av styreleder i Blå Kors Landsstyre. Generalsekretær er juryens sekretær og medlem av juryen. To jurymedlemmer oppnevnes av Landsstyret for en periode på to år.

- Vedtak i juryen fattes med alminnelig flertall. Ved stemmelikhet har juryens leder dobbeltstemme.
- Alle medlemmer, ansatte og tidgivere i Blå Kors inviteres til å nominere kandidater til hedersprisen. Forslag på kandidater til hedersprisen må være begrunnet.
- Prisen skal være en gjenstand som velges av juryen.

Den som skal få hedersprisen må oppfylle ett av disse punktene:

- ha arbeidet slik at Blå Kors' verdier og arbeid har blitt synlige og tydelige på en særlig måte.
- ha arbeidet slik at tilbudet i Blå Kors har blitt fornyet og styrket kvalitetsmessig og metodisk.
- ha arbeidet for å bygge samarbeid mellom ulike tiltak og aktiviteter i Blå Kors. ■

Minneord over Hans-Kristian Mørch

Hans-Kristian Mørch er død, 76 år gammel. (Foto: Steinar Glimsdal/arkiv)

Vår gode kollega og venn Hans-Kristian Mørch døde tirsdag 13. august, 76 år gammel. Da vi leste dødsannonansen i Vårt Land, ble det stille i lokalene ved hovedkontoret til Blå Kors. Så kom samtalen i gang, og minnene og superlativene satt løst.

Hans-Kristian hadde en lang og innholdsrik fartstid i Blå Kors. Han var godt kjent med at livet har både lyse og mørke sider. I en periode i livet ble det for mange av de mørke dagene. Hans-Kristian sa at det å være i Blå Kors gjorde at de siste par tiårene av hans liv var av det lyse slaget.

Blå Kors-gården i Oslo ble vaktmester Hans-Kristian sin «baby». Og gjennom de siste årene fikk også Blå Kors Behandlingssenter på Slemdal nytte godt av hans arbeidsinnsats.

Alle i Blå Kors som møtte Hans-Kristian, husker ham som en lun og innsiktsfull kollega, alltid med en god kommentar, kommentarer som var treffende fordi han levde så tett på, og så tilstede i, eget og andres liv. Hans-Kristian var en aktiv person, enormt kunnskapsrik, lojal, engasjert, samvittighetsfull og tydelig. Han brydde seg om den enkelte uansett status i samfunnet.

Vi lyser fred over Hans-Kristian Mørch sitt minne! ■

*På vegne av venner og kolleger i Blå Kors
Magnar Lie og Odd Gjerpe*

Blå Kors Generalforsamling 2020

Ordinær generalforsamling i Blå Kors finner sted fredag 5. – lørdag 6. juni 2020. Etter Blå Kors' vedtekter har alle Blå Kors' medlemmer som har betalt sin kontingent innen dette årets utgang, altså innen 31.12.19, forslags-, tale- og stemmerett ved generalforsamlingen i 2020.

Forslag som ønskes behandlet på

generalforsamlingen må inngis skriftlig og være landsstyret i hende senest tre måneder før generalforsamlingen, altså torsdag 5. mars 2020. Forslag til kandidater til landsstyret, BKU-rådet og valgkomiteén skal etter vedtektene være lederen i valgkomiteén i hende senest tre måneder før generalforsamlingen, torsdag 5. mars 2020. Ytterligere

informasjon får du hos administrasjonskonsulent Ole Dokkehaug, e-post: ole.dokkehaug@blakors.no.

De som velges til tillitsverv i Blå Kors må være medlem av Blå Kors Norge eller representere en av organisasjonsmedlemmene.

Møtested for GF 2020 blir avklart om kort tid. ■

 KunstDesign Din profesjonelle samarbeidspartner til interiør	 Capio Anoreksi Senter Jens Wilhelmsensg 1 - Inngang E, 1671 KRÅKERØY Tlf. 69 36 19 00 - www.capioanoreksisenter.no	Tmh Blikkenslager AS Johan Markussens vei 62 4888 HOMBORSUND Tlf. 908 88 705
Trappekompaniet AS Rådhusgata 3, 9008 TROMSØ Tlf. 948 04 444 - www.trappekompaniet.no	Kristiansand fengsel Kriminalomsorgen region sørvest Rådhusgata 34, 4614 KRISTIANSAND S Tlf. 38 12 00 40	 Borge Begravelsesbyrå Ellen Margarete Bye Biv. 21, 1658 TORP - Tlf. 69 34 53 35
 JOTRON your safety - our concern JOTRON Electronics a.s, 3289 Tjodalving, Tel 33 13 97 00 www.jotron.com	 spider JHANESETH 9024 TOMASJORD Tlf. 77 60 62 60 post@spider.no www.spider.no - Automasjon - Elektro - Svakstrøm - Alarm - Kameraovervåkning - Velferdsteknologi - Brann/Nødlys - Adgangskontroll	 PRIVAT OMSORG NORD NERT & KJÆRT Strandvegen 106, 9006 TROMSØ Tlf. 906 22 364 - www.privat-omsorg.no
Barn i faresonen		
 Kvinnherad kommune kvinnherad.kommune.no	 Øygarden kommune Oppvekst oygarden.kommune.no	 Voss kommune voss.kommune.no
 Aurland kommune aurland.kommune.no	 Hægebostad kommune haegebostad.kommune.no	 Sorum kommune Psykisk Helse og Rus sorum.kommune.no
 Moss kommune moss.kommune.no	 Høylandet kommune hoylandet.kommune.no	 Hitra kommune hitra.kommune.no
 Krødsherad kommune krodsherad.kommune.no	 Agdenes kommune agdenes.kommune.no	 Roan kommune roan.kommune.no
 KLEPP KOMMUNE Barneverntjenesten klepp.kommune.no	 HOLE kommune hole.kommune.no	 Oppdal kommune Psykisk Helse og Rusarbeid oppdal.kommune.no
 KONGSBERG KOMMUNE kongsberg.kommune.no	 Sarpsborg kommune Kompetansesenter rus og psykisk helse sarpsborg.com	 RÆLINGEN KOMMUNE Barneverntjenesten Bjørholthagan 6 2008 FJERDINGBY Tlf. 63 83 51 10 ralingen.kommune.no
 Nord-Aurdal kommune Psykisk Helse nord-auerdal.kommune.no	 FÆRDER KOMMUNE Tjeneste for psykisk helse og rus faerder.kommune.no	 MARNARDAL KOMMUNE Avdeling for psykisk helse og rus marnardal.kommune.no
 Neset kommune avd for Helse og Forebyggende neset.kommune.no	 Hamar kommune hamar.kommune.no	 GJØVIK KOMMUNE gjovik.kommune.no

Nominasjon av kandidater til Blå Kors hederspris

Medlemmer, ansatte og tidgivere inviteres til å komme med forslag (jfr «Org.nytt»).

Send begrunnede forslag til kjetil.haga@blakors.no.

Frist for innsendelse: **15.oktober**

Christensen Teppe & Tapet Håndverk AS Tollbug 16 A, 3044 DRAMMEN Tlf. 32 83 20 74 - www.ctth.no	REHABILITERINGSSENTERET STIFTELSEN DOKKA GÅRD 807 OMSORG VÅRER OMGIVELSE www.dokkagaard.no	 HAAKESTAD AS LARVIK - TLF. 33 16 36 36 Utleie av stillaser, lifter, minigravere og diverse utstyr for bygg og anlegg. www.haakestad.no
 Allertsen.no Søndre Tollbodgate 17, 9008 TROMSØ - Tlf. 451 51 414	price Price Lagerbutikk AS 3055 KROKSTADELVA Tlf. 32 23 10 80 - www.lagerbutikk.no	VIC Kjemprud Nedre Storgate 9, 3015 DRAMMEN Tlf. 32 83 29 45
 Trenger bilen din... et nytt verksted? Bosch Service	Cb Partner Tromsø AS Storengveien 21, 9151 STORSLETT Tlf. 469 12 862	 Liagaard Psykisk helsevern - Døgn-/dagtilbud og arbeidstrening Veumlia 1, 1615 FREDRIKSTAD Tlf. 69 31 65 01 - www.liagaard.no
Tannlegene Nesbru Senter Fekjan 11 A, 1394 NESBRU Tlf. 67 20 47 00 www.nesbruhelse.no/Tannlegene	 Tlf. 68 18 00 20 HANDELSGARTNER LIE	 Sivig Trond Amundsen Rådgivende ingeniør i byggeteknikk Riddervolds gate 13, 7052 TRONDHEIM Tlf. 924 10 531 - www.sivingamundsen.no
 KNUT LANGAAS AS BYGGMAESTER BRØMSVEIEN 23, 3183 HORTEN, Tlf. 33 04 59 87 post@knutlangaas.no www.knutlangaas.no	 Bjorliheimen Hotell og Matesenter AS 2669 Bjorli Tlf. 61 24 55 61 e-post: slanes@bjorliheimen.no	Mestringshusene AS Follsjøveien 1276, Bolkesjø 3680 NOTODDEN Tlf. 35 01 95 00
 Fred. Olsen & Co.	Helse Møre og Romsdal HF Alesund behandlingssenter Vestmoa 27, 6018 ALESUND Tlf. 70 10 50 00	 HELSE BERGEN Haukeland universitetssjukehus Divisjon psykisk helsevern Jonas Liesvei 65, 5021 BERGEN Tlf. 05 300 - www.helse-bergen.no
 Blå Kors Lade Behandlingscenter Vi bidrar til at rusproblemer mestres Blå Kors Lade Behandlingscenter, Trondheim Ring: 73 84 85 00 www.ladebs.no	 JIB SERVICE AS TLF 47 68 33 85	Hammerfest Taxihus AS Storgata 2, 9600 HAMMERFEST Tlf. 78 41 12 34 Busser tilpasset rullestolbrukere! Utstyr i våre busser: Sotete ruter, Radio/stereoanlegg, Air-vondition, Luksusstoler, Tilhengerfeste og stor tilhenger. Kontakt oss: 78 41 12 34 eller mail: post@hammerfesttaxi.no
SYSTEMVEGGER OG HIMLINGER GLASSVEGGER OG FOLDEVEGGER LYDREGULERING OG SOLSKJERMING GHV MONTASJE AS www.ghv.no - 38 01 55 90	 Eina Almenning Einavegen 1942, 2843 EINA Tlf. 61 15 94 50 - www.einaalmenning.no - Vinduer - Dører - Porter - Trelast - Gulv - Tak innvendig og utvendig - Badstuer	 SOLLI SYKEHUS Solli DPS Osvegen 15, 5227 NESTTUN Tlf. 55 11 82 00 www.sollidps.no
ALKOHOLPROBLEMER Privat behandling med individuelle opplegg Enesamtaler - Diskusjon Enerom med dusj/wc Ingen personlig utlevering i gruppe Muligheter for fam. samtaler og ettervern Vakre og rolige omgivelser KILDEVANGEN Skreia i Oppland TLF. 61 16 28 00 www.kildevangen.no	IOGT i Norge Torggata 1, 0181 OSLO Tlf. 23 21 45 80	 Phoenix Haga Rusbehandling nytter! www.phoenixhaga.no - Tlf. 69 89 82 50

VALG 2019

La forhåndsstemmen lyde!

Chan, en av brukerne hos Blå Kors Steg for Steg, oppsøker valglokalet for å gjøre sin borgerplikt, men han stemmer også for alle de som opplever at livet innimellom kan være ganske vanskelig.

AV STEINAR GLIMSDAL TEKST / LINA HALVORSEN FOTO

Blå Kors' forebyggingsavdeling har i samarbeid med reklamebyrået Brunch og regissørene Magnus Tombre Bøhn og Sofia Haugan produsert kortfilmen «Forhåndsstemmen». Bøhn og Haugan er kjent fra dokumentarfilmen «Røverdatter».

– Vi ønsket å sette søkelys på de gode valgene man kan ta i dagene opp mot kommunevalget, forklarer Blå Kors-rådgiver Marianne Tveraaen. – Vi har alle anledning til å stemme for det samfunnet vi ønsker oss. Spørsmålet vi stiller i tiden før et valg er: Hva er viktig for deg når du avgir din stemme?

FILMEN MED CHAN I HOVEDROLLEN vil inspirere til deltakelse i valg. Chan har verken eiendom, bil eller fast jobb. Derimot har han angst, to katter og en sønn. Han kjenner ofte på at å leve et ganske vanlig liv kan være ganske vanskelig.

– Vi tror at mange vil kjenne seg igjen i Chan. Man trenger ikke ha en ruskarriere bak seg for å oppleve at livet i perioder kan by på sine utfordringer, understreker Marianne Tveraaen.

CHAN STEMME VED VALG for å gjøre sin «borgerplikt», men han stemmer også for alle dem som opplever at livet iblant kan være ganske vanskelig. Gjennom filmen henvender Blå Kors seg til de som verken bekymrer seg for eiendomsskatt eller bompenger, men som like fullt har noe viktig på hjertet.

– Vi har en utfordring til alle, forteller Tveraaen. – Ønsker du et samfunn med gateløys, fylte svømmebassenger, der fritidsaktiviteter er gratis og der det er møteplasser for alle? Et samfunn med mindre ensomhet og mer inkludering? Da gjelder det å bruke din stemmerett!

DET SAMME BLE FOKUSERT i uka før årets kommunevalg da Blå Kors utenfor Stortinget inviterte folk inn i organisasjonens hjemmekoselige stue på Eidsvollss plass. Her ble den nye Fafo-rapporten om Blå Kors' arbeid presentert av forsker Inger Lise Skog Hansen. (Se side 08-09 i dette nummer av Rusfri. Red.) Senere ble gjester invitert inn til en prat med arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie om sosial inkludering i samfunnet. Og til slutt ble lokalpolitikere i Oslo utfordret til å komme på «Speaker's Corner» for å fortelle om hvordan de vil arbeide for økt sosial inkludering av mennesker med rusproblematikk. Og som om ikke det var nok, så deltok den folkekjære artisten Thom Hell med sanger både til ettertanke og oppmuntring. ■

Å delta i et vanlig offentlig valg kan være ganske vanskelig for mange mennesker. Dette satte Blå Kors søkelyset på i uka før årets kommunevalg.

Det er ingen selvfølge at noen ordner bursdagsgave

Tusenvis av barn og unge opplever at det knytter seg i magen hver dag.

Du kan være med på å gjøre en forskjell ved å hjelpe familier som sliter med alkohol- og rusproblemer.

Send **SMS «BK VENN» til 2210** (kr 100,-)
eller **VIPPS 13130** (valgfritt beløp)
Gavekonto: 3201.52.74165

Vi ser fremover – med røttene godt forankret

I SKRIVENDE STUND HAR JEG BAK MEG en dag der jeg var med på åpningen av en ny Barnas Stasjon-avdeling på Askøy utenfor Bergen, og i morgen skal jeg være med på 110 års-jubileumsfeiring for Blå Kors Behandlingssenter Eina.

Symbolikken i dette er tydelig, og den beskriver Blå Kors på sitt aller beste: Vi åpner nye tiltak for nye målgrupper, og viderefører samtidig tiltak som har lange historiske røtter.

«**BLÅKORSHJEMMET PÅ EINA**» er landets eldste behandlingssted for mennesker med rusproblemer, opprettet i 1909. Den gang ble Nordre Teiterud gård omgjort til en institusjon med ni pasienter.

Blå Kors Barnas Stasjon driver nå virksomhet på 10 lokasjoner i landet og møter barn og sårbare

familier som trenger en håndsrekning i hverdagen. Det får de fra medarbeidere med både omsorgsevne og høy kompetanse.

I DAG, MELLOM DISSE TO HØYDEPUNKTER, har Blå Kors hatt en markering på Eidsvolls plass foran Stortinget. Der satt vi sosial inkludering på dagsorden og hadde viktige samtaler med politikere på nasjonalt og regionalt nivå om hvordan offentlige tjenestetilbud og ideelle aktører kan bidra til hverdagslivsmestring for folk flest.

VI ER NÅ INNE I EN TID MED ET STORT MULIGHETSROM for Blå Kors. Midt i en valgkamp-tid med heftige politiske diskusjoner er det oppmuntrende å registrere den store tverrpolitiske enigheten om at offentlig og ideell sektor både kan og bør utfylle hverandres tjenestetilbud. Blå Kors nyter i den sammenheng

stor tillit, og den tilliten jobber vi hver eneste dag med å forvalte på en god måte.

PÅ OPPDRAG FRA BLÅ KORS har FAFO nylig publisert en rapport med tema «Bedre livsmestring og sosial inkludering». I rapporten fremkommer det at ensomhet, manglende sosial inkludering og manglende støtte er noen av de virkelig store samfunnsmessige utfordringene på rusfeltet.

LIVETS SÅRBARHET GJELDER ikke bare noen få. Vi er alle i samme båt der vi forsøker å finne vår vei gjennom livets gleder og utfordringer. «Ganske vanlig kan være ganske vanskelig» er et utsagn som nå brukes i mange Blå Kors-sammenhenger. Det som representerer de ganske vanlige hverdags-tingene kan også være vanskelig å få til. Derfor trenger vi hverandre, noen

ganger som givere, andre ganger som mottakere.

FAFO-RAPPORTEN PEKER PÅ NOEN AV DE TINGENE som er avgjørende viktig for mennesker som trenger en håndsrekning for å finne veien videre: Holdninger, kapasitet og tid, hjelp til meningsfulle hverdager, hjelp til å komme seg gjennom de viktige og vanskelige overgangene i livet.

Alt dette bidrar Blå Kors med. Kompetente medarbeidere og idealistiske tidgivere utgjør hver eneste dag en vesentlig forskjell på disse områdene.

JEG TENKER MED RESPEKT OG TAKKNEM-LIGHET på de første idealistene som for over hundre år siden startet Blå Kors sitt arbeid i Norge. Jeg tenker samtidig på de mange hundre ansatte og frivillige tidgiverne som hver eneste dag strekker seg langt

for å komme andre mennesker i møte med omsorg og hjelp. Du har møtt mange av dem i dette nummeret av Rusfri.

LANDET VÅRT ER I ENDRING, noe det for så vidt alltid har vært. Hva Blå Kors skal være i dagens og morgendagens samfunn er vi mange som nå er opptatt av å jobbe med. På reisen mellom Askøy og Eina tenker jeg bakover på røttene som vi skal ta godt vare på. Så tenker jeg fremover, med glede og med mulighetenes nysgjerrige blikk på hva som kan ligge foran oss på veien. ■

AV KJETIL HAGA
GENERALSEKRETÆR
BLÅ KORS NORGE

«Jeg tenker bakover på røttene, som vi skal ta godt vare på. Så tenker jeg fremover, med glede og med mulighetenes nysgjerrige blikk på hva som kan ligge foran oss på veien.»

SISTE: Kjetil Haga ny generalsekretær

Lederartikkelen til venstre ble skrevet av Kjetil Haga mens han fortsatt var konstituert generalsekretær i Blå Kors. I det Rusfri går i trykken får vi meldingen om at Blå Kors landsstyre har ansatt Kjetil Haga i stillingen som ny generalsekretær.

AV STEINAR GLIMSDAL

Kjetil Haga begynte 1. mars i Blå Kors som direktør for Divisjon Barn, Omsorg og Frivillighet (BOF). Han har vært konstituert i stillingen som generalsekretær i Blå Kors siden 12. august.

Før Haga kom til Blå Kors var han domprost i Tunsberg bispedømme. Han har tidligere arbeidet som økonomi- og oppfølgingssjef ved Sykehuset Østfold. Av utdannelse er han teolog og har mastergrad i organisasjon og ledelse. Kjetil har til sammen 15 års praksis i kirkelige stillinger. Han har i tillegg vært daglig leder i Norges KFUK-KFUM Østfold i perioden 2003-2008.

LANDSSTYRELEDER TRINE STENSEN kommenterer ansettelsen på denne måten:

– Sammen med landsstyret skal generalsekretæren lede og utvikle en kompleks organisasjon i en krevende tid. Vi skal fortsette å styrke vårt arbeid og vår posisjon i samfunnet til beste for dem vi er til for. Vi er glade for at Kjetil Haga har takket ja til å lede organisasjonen. Med sin bakgrunn og erfaring mener vi Kjetil har god forankring i våre verdier, god forståelse for Blå Kors sin diakonale egenart og har lederegenskaper som organisasjonen trenger fremover.

Kjetil Haga blir den 12. generalsekretæren i Blå Kors siden den første ble ansatt i 1924, Ole Steffensen Isene.

Returadresse:
Blå Kors Norge
Storgata 38
NO-0182 Oslo

Ettersendes ikke ved varig adresseendring, men sendes tilbake til avsenderen med opplysning om den nye adressen.

B ØKONOMI
ÉCONOMIQUE

NORGE P.P. PORTO BETALT

Med Blå Kors-blikket fremover og bakover

Den første uka i september, uka før kommunevalgdagen, var spekket med symboltunge hendelser i Blå Kors.

AV STEINAR GLIMSDAL

PÅ ONSDAGEN åpnet Blå Kors Barnas Stasjon Bergen og omegn sin nye avdeling på Askøy. Inntil videre holder stasjonen hus hos Frivillighetssentralen på Kleppe-stø. Hovedfokuset på denne 10. Barnas Stasjon i landet vil særlig være rettet mot familier med 0-2 åringer og barn 9-12 år.

Askøy-ordfører Terje Mathiasen (Ap) holdt en varm tale, før snorklippingen, om nødvendigheten og viktigheten av samarbeid mellom ulike tjenester, både kommunale og ideelle. Målet er å gi et godt tilbud til barnefamilier som kan slite på forskjellige måter, sa han.

PÅ TORSDAGEN, mens Blå Kors-representanter i Oslo arrangerte valgmøte på Eidsvolls plass foran Stortinget, ble en ny snor høytidelig klippet. Dette var i Hauge-

Blå Kors' nybygg i Henriks Ibsens gate i Haugesund er åpnet. (Foto: Blå Kors Eiendom)

Virksomhetsleder Beate Moe Grimstad og miljøterapeutene Astrid Bakke Soltvedt, Liv Sylvarnes, og Stine Haugseng Smebye utgjør staben i Blå Kors Barnas Stasjon Bergen og omegn. (Foto: Blå Kors Barnas Stasjon)

sund, nærmere bestemt hos Blå Kors Haugaland A-senter. Et moderne tilbygg til Henrik Ibsens gate 48 som skal huse behandlingssenterets familieavdeling på 330 kvm i tre etasjer kunne offisielt åpnes. Her befinner seg fire leiligheter av høy kvalitet samt kontor og møtelokaler, treningskjøkken og felles spiserom. Samtidig ble også en totalrenovert versjon av «gamlebygget» på 420 kvm i fire etasjer åpnet og feiret. Vikanes Bungum AS er arkitektkontoret som har vært brukt.

PÅ FREDAGEN feiret landets eldste behandlingssenter for rusavhengige, Blå Kors

Behandlingssenter Eina, hele 110 år i tjeneste for andre. Både Helse Sør-Øst og Oppland fylkeskommune hilste forsamlingen og takket «Blåkorshjemmet» for godt samarbeid gjennom årene. En tidligere pasient ble sitert: «Det dere gjør her, det er å bygge livsglede!» Konstituert generalsekretær Kjetil Haga oppsummerer den aktive Blå Kors-uka slik:

– Symbolikken i dette er tydelig, og den beskriver Blå Kors på sitt aller beste: Vi åpner nye tiltak for nye målgrupper, og viderefører samtidig tiltak som har lange historiske røtter. ■

Klinikkssjef Therese Alm Ludvigsen og kst generalsekretær Kjetil Haga hygger seg under 110-årsjubileet til Blå Kors Behandlingssenter Eina. (Foto: Steinar Glimsdal)